

УДК 341.9

А. О. Філіп'єв

*к. ю. н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
(Національний університет «Острозька академія»)*

**ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ НОРМ
РЕГЛАМЕНТУ РАДИ ЄС № 4/2009 ВІД 18 ГРУДНЯ 2008 Р. ПРО
ЮРИСДИКЦІЮ, ПРАВО, ЩО ПІДЛЯГАЄ ЗАСТОСУВАННЮ,
ВИЗНАННЯ І ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ, А ТАКОЖ
СПІВПРАЦЮ У СПРАВАХ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ АЛІМЕНТНИМИ
ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ**

Україна на рівні Закону зафіксувала прагнення до повної інтеграції з Європейським Союзом (надалі – ЄС). В свою чергу реалізація цього прагнення залежить від багатьох факторів, в тому числі від зближення правових систем нашої держави та ЄС. При цьому вагоме місце у цьому зближенні відіграють норми саме міжнародного приватного права (надалі – МПрП), і зокрема міжнародного цивільного процесу. Відтак вивчення джерел МПрП ЄС, досвіду їх застосування, перспектив впровадження (в тому числі шляхом рецепції) у вітчизняну правову систему є надзвичайно важливим. Крім того дослідження норм міжнародного цивільного процесу ЄС є надзвичайно значимим і з точки зору практики, адже інтеграція в європейський простір на рівні діяльності

© Філіп'єв А. О., 2014

© Національний університет «Острозька академія», 2014

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

компаній та людей, на відміну від політичної інтеграції, для України вже давно стала реальністю.

Разом із тим не зважаючи на те, що МПрП ЄС викликає неабиякий інтерес з боку плеяди зарубіжних дослідників, таких як Майкл Бóгдан, Пітер Стоун, Маріам Фрауденталь, Н. М. Юркова та ін., в Україні подібних досліджень ще не так багато. Враховуючи це існує потреба в подальших наукових пошуках.

Метою цієї статті є аналіз цивільних процесуальних норм, що введені в дію на території ЄС на підставі Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню та визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями [1] (надалі – III Брюсельський Регламент), вивчення досвіду його застосування з перспективи можливої рецепції окремих інститутів для вітчизняної правової системи.

Найперше необхідно встановити причини, які зумовили появу III Брюсельського Регламенту. Основною серед цих причин є обмежений предмет регулювання правових інструментів, які існували раніше, зокрема Регламенту Ради ЄС № 2201/2003 від 27 листопада 2003 р. про юрисдикцію та визнання і виконання судових рішень в шлюбних справах, а також справах про відповідальність батьків, який скасовує Регламент Ради ЄС № 1347/2000 (далі – II Брюсельський Регламент) [2, р. 467-481]. Так, II Брюсельський Регламент має чітко визначену сферу застосування, яка не охоплює всіх, навіть найбільш важливих, питань сімейного права [3, с. 144-149]. Зокрема II Брюсельський Регламент не застосовується у справах щодо аліментних зобов'язань. Протягом тривалого часу на підставі ч. 2 ст. 5 I Брюсельського Регламенту судова юрисдикція та

▪ Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

визнання і виконання рішень у таких справах і взагалі регулювались нормами Регламенту Ради ЄС № 44/2001 про юрисдикцію та визнання і виконання судових рішень в цивільних та комерційних справах від 16 січня 2001 р. (далі – I Брюссельський Регламент) [4, р. 453-456]. Внаслідок цього створення окремого інструменту, який би врегулював відносини у сфері аліментних зобов'язань, не розглядалось європейським законодавцем як необхідність. Більш того дискусії точились з приводу поширення дії II Брюссельського Регламенту і на питання аліментних зобов'язань, адже на практиці судові рішення щодо розірвання шлюбу, встановлення режиму окремого проживання, батьківської відповідальності часто включають і питання щодо аліментів. Проте врешті-решт законодавець зупинився на тому, щоб запровадити самостійний інструмент, який би врегулював відносини виключно щодо аліментних зобов'язань (більш детально позиція європейського законодавця викладена в «Зеленій книзі» Комісії Європейського Співтовариства щодо аліментних зобов'язань від 15 квітня 2004 р. [5]). Таким чином з'явився III Брюссельський Регламент, який визначає не лише питання юрисдикції, визнання та виконання судових рішень у справах щодо призначення аліментів, а й створює систему наднаціональних колізійних норм, за допомогою яких визначається матеріальне право, яке врегулює питання аліментів. Щоправда останнє зроблено у бланкетний спосіб: шляхом відсилки до Гаазького протоколу від 23 листопада 2007 р. про право, що застосовується до аліментних зобов'язань [6]. Рішення Комісії щодо запровадження III Брюссельського Регламенту отримало схвальні відгуки як в науковому середовищі, так і у середовищі практикуючих юристів, це зумовлено тим, що аліментні зобов'язання у сімейному праві мають істотні особливості в порівнянні з

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

цивільними зобов'язаннями, а тому потребують особливого врегулювання, в тому числі і в питаннях пов'язаних із судовим вирішенням спорів [7].

Отже, мета прийняття III Брюсельський Регламенту закріплена у п. 9 Преамбули, де вказується, що його норми покликані, по-перше, гарантувати швидке отримання кредитором у аліментних зобов'язаннях рішення про стягнення аліментів, а, по-друге, забезпечити автоматичне виконання такого рішення на території всіх держав-членів ЄС. При цьому поняття «аліментні зобов'язання» для цілей вказаного Регламенту має тлумачитись автономно (див. п. 11 Преамбули), що відповідає тенденції характерній для тлумачення норм усіх попередньо названих джерел МПРП ЄС. Аліментні зобов'язання відповідно до ч. 1 ст. 1 виникають із таких груп правовідносин: 1) сімейних; 2) родинних (англ. – *parentage*); 3) шлюбних; 4) свояцтва (англ. – *affinity*). Таким чином формальні межі застосування цього Регламенту охоплюють будь-які форми аліментних зобов'язань, що відомі сучасному сімейному праву на Європейському континенті.

Територіально Регламент практично повністю застосовується на майже всій території ЄС. І хоча підчас його прийняття окремі країни: Данія, Великобританія та Ірландія, зробили застереження про непоширення на них дії Регламенту, в подальшому така позиція була переглянута. Так, III Брюсельський Регламент застосовується щодо Данії на підставі окремої угоди, за виключенням розділу III (присвячений визначенню права, що підлягає застосуванню) та розділу VII (присвячений співпраці між органами держав-учасниць) [8]. До Великобританії він застосовується на підставі Рішення Комісії ЄС від 08 червня 2009 р. у відповідності до умов, що викладені в цьому Рішенні [9].

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

Дещо складнішим є питання визначення часових меж дії зазначеного Регламенту. Справа в тому, що ст. 76, яка присвячена набуттю ним чинності, містить декілька положень. По-перше, вона визначає, що Регламент набуде чинності на 20 день після опублікування його тексту в Офіційному журналі ЄС. Регламент було опубліковано 10 січня 2009 р., відтак він набув чинності 30 січня 2009 р. Однак, частина його норм застосовується починаючи із 18 вересня 2010 р. (ч. 2 ст. 76), інші – з 18 червня 2011 р., проте норми, застосування яких пов'язане із вище згаданим Гаазьким протоколом, починають діяти не раніше початку застосування цього Протоколу на території ЄС. Оскільки ЄС приєднався до Гаазької конвенції від 23 листопада 2007 р. про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання (частиною якої і є Гаазький протокол від 23 листопада 2007 р.) 31 березня 2011 р. (не приєдналась до цього рішення лише Данія) [10], то в цілому Регламент почав діяти з 18 червня 2011 р.

Отже, III Брюсельський Регламент, на відміну від попередніх Брюсельських Регламентів, є потрійним інструментом, адже окрім правил визначення юрисдикції та визнання/виконання, як вже зазначалось, містить положення про визначення права, яке застосовується до аліментних зобов'язань. Проте в межах цієї статті ми не зупинятимемось на питанні визначення права, оскільки цей Регламент цікавить нас найперше як джерело міжнародних цивільних процесуальних норм, а не джерело МПРП в більш широкому сенсі.

Таким чином питанню визначення юрисдикції суду присвячено главу II Регламенту. Загальні підстави визначення юрисдикції зафіксовані в ст. 3, як і в попередніх регламентах, встановлення підсудності тут тісно

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

пов'язане із місце постійного проживання сторін спору. Так, п.п. *a* та *b* цієї статті вказують, що справа щодо аліментних зобов'язань підсудна суду за місцем постійного проживання відповідача або суду за місцем постійного проживання кредитора. Разом із тим п.п. *c* та *d* встановлюють ще один критерій для визначення підсудності – зв'язок із іншим судовим провадженням. Ми вже згадували про те, що спори щодо аліментних зобов'язань часто-густо пов'язані із іншими спорами, що виникають із шлюбно-сімейних правовідносин. Внаслідок цього позивачі під час звернення до суду із позовом об'єднують декілька позовних вимог, а тому встановлення різних правил визначення підсудності ускладнює процес розгляду справи та може шкодити інтересам правосуддя. Відтак названі пункти ст. 3 передбачають, що суд держави громадянства однієї із сторін підчас вирішення спору щодо статусу особи (напр., визнання батьківства тощо) та батьківської відповідальності, володіє юрисдикцією і щодо питань стягнення аліментів, за умови, що ці питання є супутніми. При цьому всі вище названі підстави для визначення юрисдикції суду є альтернативними та подібно до II Брюсельського Регламенту не перебувають у ієрархічній залежності.

III Брюсельський Регламент на відміну від II Брюсельського Регламенту надає сторонам досить широкі повноваження щодо вибору суду на підставі договору. І хоча укладення такої угоди можливо з дотриманням певного ряду умов (ст. 4), а то й взагалі заборонене, якщо аліменти стягуються на дитину, яка не досягла 18-річного віку (ч. 3 ст. 4), все одно свобода сторін справи у виборі суду є значною навіть у порівнянні з I Брюсельським Регламентом. Додатково цей висновок підтверджується також і тим, що передбачений ст. 5 *tacit prorogation* (вибір

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

суду за мовчазною згодою сторін, яка виражається у тому, що відповідач з'являється у судові засідання до суду, до якого подано позов позивачем, і при цьому не заперечує проти юрисдикції суду), у вказаному Регламенті необмежений жодними формальностями або умовами: відтак, фактично, сторони можуть передати справу на розгляд будь-якому суду ЄС. Разом із тим така свобода обмежена обов'язком суду відмовитись від юрисдикції у випадку, якщо вона не впливає із норм Регламенту (ст. 10).

Особливістю цього Регламенту також є те, що він прямо передбачає можливість визначення підсудності справи за принципом *forum necessitates*, який передбачає, що суд може обґрунтовано набути юрисдикції для розгляду справи, якщо інші суди з якихось підстав відмовились або не можуть здійснювати її розгляд [11]. Ст. 7 Регламенту вказує лише дві умови для визначення юрисдикції на підставі цього принципу: 1) непідсудність справи жодному суду на території держав-учасниць ЄС відповідно до норм Регламенту; 2) неможливість розгляду справи в суді третьої держави, з якою спір найбільш близько пов'язаний, має ґрунтуватись на законних підставах; 3) повинен існувати обґрунтований зв'язок між спором та державою-членом ЄС, суд якої одержує юрисдикцію.

III Брюсельський Регламент також встановлює обмеження щодо зміни рішення за заявою боржника, якщо воно винесене судом держави-члена ЄС або держави-учасниці Гаазького протоколу від 23.11.2007 р., де кредитор мав постійне місце проживання, судом іншої держави-члена ЄС, якщо місце постійного проживання кредитора не змінилось (ст. 8). Ця норма застосовується, наприклад, у ситуації, коли боржник у аліментному зобов'язанні змінив місце проживання та керуючись приписами ст. 3

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

Регламенту подав заяву про зменшення розміру аліментів з підстав передбачених національним правом держави його нового місця постійного проживання. Таким чином Регламент захищає права кредитора та не дозволяє уникати виконання рішення внаслідок зміни боржником місця проживання, що в умовах вільного руху людей в межах ЄС є надзвичайно актуальним.

Правила закріплені III Брюсельським Регламентом щодо пов'язаних проваджень (ст. 13) та позовів між одними і тими ж сторонами з приводу одного і того ж предмету (ст. 12), практично не відрізняються від тих, які закріплені в I та II Регламентах. В обох випадках юрисдикція щодо розгляду справи належить суду, який першим відкрив провадження.

Проте інститути визнання та виконання іноземних судових рішень врегульовані в цьому Регламенті дещо по іншому в порівнянні з попередніми двома. Особливості регулювання в цьому випадку пов'язані із дією Гаазького протоколу від 23.11.2007 р. (див., ст. 16 Регламенту): для судових рішень постановлених судами держав, які приєднались до протоколу, застосовуються одні правила (розділ 1 глави IV), а до тих, що не приєднались, – інші (розділ 2 глави IV). Різниця полягає в тому, що судові рішення ухвалені судами держав, які приєднались до названого Протоколу, не потребують одержання екзекватури, а у випадку визнання виключається навіть будь-яка можливість заперечення проти цього. При цьому також надзвичайно обмеженими є можливості боржника щодо перегляду рішення винесеного іноземним судом: по суті єдине виключення пов'язане із застосування ст. 19 у випадку винесення рішення за відсутності боржника, яка зумовлена неповідомленням його про судовий розгляд або форс-мажорними чи екстраординарними обставинами, які

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

виникли без жодної його вини. В той же час якщо рішення ухвалено судом держави, яка не приєдналась до Гаазького протоколу, процедура визнання та звернення до виконання є значно складнішою, оскільки визнання допускається лише за заявою сторони на підставі судового рішення (ст. 23); крім того існує широкий перелік відмови у визнанні (ст. 24); суд, який вирішує питання визнання має право зупинити провадження щодо визнання у випадку подання апеляції на рішення, яке визнається (ст. 25); процедура звернення до виконання потребує отримання екзекватури (ст.ст. 27, 28); передбачено можливість подання апеляції на рішення про видачу екзекватури (ст. 32) і т.п. Аналогічним є порядок визнання та звернення до виконання мирових угод та інших судових документів: відповідно до ст. 48 він визначається в залежності від того, чи походять вони із держави, яка приєдналась до Гаазького протоколу, чи ні.

Крім того особливістю III Брюсельського Регламенту є встановлення правил доступу до правосуддя у справах про стягнення аліментів (глава V Регламенту). При цьому основним інститутом, який покликаний забезпечити доступ до правосуддя, Регламент визначає інститут правової допомоги, передбачено навіть випадки її безкоштовного надання (ст. 46). Звертає на себе увагу також і той факт, що визначені главою VII Регламенту правила взаємодії органів влади держав-учасниць ЄС з питань стягнення аліментів є більш деталізованими в порівнянні з першими двома Брюсельськими регламентами.

Таким чином III Брюсельський Регламент є одним із найсучасніших джерел міжнародного цивільного процесу ЄС. І навіть не зважаючи на те, що практика застосування його норм ще не напрацьована, очевидним є прогресивних характер приписів, особливо це стосується спрощення

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

порядку визнання та виконання судових рішень, створення системи уніфікованих колізійних норм, надання сторонам справи широкої автономії у визначенні юрисдикції справи.

Список використаних джерел

1. Council Regulation (EC) No 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations: [Електронний ресурс] / Official Journal of European Union. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:007:0001:0079:EN:PDF>.

2. Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 concerning jurisdiction and recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, repealing Regulation (EC) No 1347/2000 / The Maastricht Collection: Selected National, European and International Provisions from Public and Private Law. Second edition. – Edited by Kiiver Philipp, Kornet Nicole / P. Kiiver, N. Philipp. – Amsterdam: Europa Law Publishing, 2010. – 929 p.

3. Детальніше дивись: Філіп'єв А. О. II Брюсельський Регламент як джерело міжнародного приватного права ЄС / А. О. Філіп'єв // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право» – № 20. – Ч. I. – 2012. – С. 144-149

4. Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 concerning jurisdiction and recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, repealing Regulation (EC) No 1347/2000 / The Maastricht Collection: Selected National,

▪ Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

European and International Provisions from Public and Private Law. Second edition. – Edited by Kiiver Philipp, Kornet Nicole / P. Kiiver, N. Philipp. – Amsterdam: Europa Law Publishing, 2010. – 929 p.

5. Green Paper Maintenance obligations 15.4.2004 COM(2004) 254 final: [Електронний ресурс] European Commission. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0254:FIN:EN:PDF>

6. Protocol on the law applicable to maintenance obligations concluded 23 November 2007: [Електронний ресурс] Hague Conference of Private International Law: Final Act of the Twenty-First Session. – Режим доступу: <http://www.hcch.net/upload/finact21e.pdf>.

7. David Hodson Maintenance within the EU: The New Regulation: [Електронний ресурс] Family Law Week. 29.01.2009. – Режим доступу: <http://www.familylawweek.co.uk/site.aspx?i=ed31854>.

8. Agreement between the European Community and the Kingdom of Denmark on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters: [Електронний ресурс] Official Journal of the European Union L 149/80 12.06.2009. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:149:0080:0080:EN:PDF>.

9. Commission Decision of 8 June 2009 on the intention of the United Kingdom to accept Council Regulation (EC) No 4/2009 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations: [Електронний ресурс] Official Journal of the European Union L 149/80 12.06.2009. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:149:0073:0073:EN:PDF>.

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

10. Council Decision of 31 March 2011 on the signing, on behalf of the European Union, of the Hague Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance: [Електронний ресурс] Official Journal of the European Union L 93/9 07.04.2011. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:093:0009:0009:EN:PDF>.

11. Geoffrey C. Hazard, Michele Taruffo Principles of Transnational Civil Procedure / Hazard G. C., Taruffo M. – New York: Cambridge University Press, 2006. – P. 20 (177 p.); Study on Residual Jurisdiction: General Report, 3rd Version 6 July 2007 / Prepared by: prof. Arnaud Nuyts and Katarzyna Szychowska: [Електронний ресурс] European Commission: European Judicial Network in civil and commercial matters. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/civiljustice/news/docs/study_residual_jurisdiction_en.pdf.

Філіп'єв А. О.

Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню та визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями

У статті досліджуються норми міжнародного цивільного процесу ЄС, які введені в дію Регламентом Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню та визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями.

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

Ключові слова: джерела права ЄС; міжнародний цивільний процес ЄС; судова юрисдикція; визнання іноземних судових рішень; виконання іноземних судових рішень; регламент Ради Європейського Союзу.

Филипьев А. А.

Общий обзор гражданских процессуальных норм Регламента Совета ЕС № 4/2009 от 18 декабря 2008 г. о юрисдикции, праве, подлежащем применению, и признании и выполнении судебных решений, а так же сотрудничество по делам связанным с алиментными обязательствами

В статье исследуются нормы международного гражданского процесса ЕС, которые были введены в действие Регламентом Совета ЕС № 4/2009 от 18 декабря 2008 г. о юрисдикции, праве, подлежащем применению, и признании и выполнении судебных решений, а так же сотрудничество по делам связанным с алиментными обязательствами.

Ключевые слова: источники права ЕС; международный гражданский процесс ЕС; судебная юрисдикция; признание иностранных судебных решений; исполнение иностранных судебных решений; регламент Совета Европейского Союза.

Filipiev A. O.

General Review of the civil procedural rules of Council Regulation (EC) No 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.

This article deals with civil procedural rules of EU, which were implemented by the Council Regulation (EC) No 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations.

Key words: sources of EU law; International Civil Procedure of EU; jurisdiction; recognition of judgments; enforcement of judgments; regulation of Council of European Union.

-
- Загальний огляд цивільних процесуальних норм Регламенту Ради ЄС № 4/2009 від 18 грудня 2008 р. про юрисдикцію, право, що підлягає застосуванню, визнання і виконання судових рішень, а також співпрацю у справах пов'язаних із аліментними зобов'язаннями / А. О. Філіп'єв // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 1(9) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n1/14faoiaz.pdf>.